

LUCIA SASKOVÁ

ORVĚNĚNÁ

Vydal Slovenský spisovateľ, a. s.
Miletičova 23, 821 09 Bratislava 2
E-mail: info@slovenskypisovatel.sk
www.slovenskypisovatel.sk
Zodpovedný redaktor Marek Zákopčan
Tlač TBB, a. s., Banská Bystrica

Tento príbeh je fikcia. Všetky mená, postavy, miesta a udalosti sú výtvorom autorkinej fantázie alebo súčasťou vymysleného príbehu. Akákoľvek podobnosť so skutočnými miestami, udalosťami a žijúcimi či nežijúcimi osobami je náhodná.

Copyright © Lucia Sasková 2021
Cover Design © Juraj Šramko 2021
Cover Photo © Shutterstock
Slovak Edition © Slovenský spisovateľ, Ltd, 2021

ISBN 978-80-220-2356-6

Nič nie je krutejšie ako šialenstvo...

OTVORILA SOM OČI a zalapala po dychu. Chýbal mi vzduch, akoby som sa zobudila pod vodnou hladinou. Netušila som, kde sa nachádzam. Híkaním som sa snažila prekonať neviditeľnú zátku, ktorá mi nedovolila dostať do pľúc ani trochu kyslíka. Nešlo to! Moje telo automaticky spustilo boj o život. Pohlcovala ma panika, vôbec som si nevedomila, že k mojej posteli pribehli ľudia v zdravotníckych odevoch. Prihovárala sa mi nízka žena s čiernymi vlasmi. Netušila som, čo hovorí, nikto mi nevedel pomôcť. Zahmlievalo sa mi pred očami. Nieкто mi tlačil celou silou na hrudník, no bolo okolo mňa toľko ľudí, že som ho nedokázala identifikovať. Chcela som ich od seba odstrániť, keď to nešlo, kopala som a päťami trieskala navôkol do všetkého živého aj neživého. Potom ma schmatli silné ruky, ktoré mi nedovolili sa už ani len pohnúť. Prestala som sa metať, oberalo ma to o veľa síl, nadýchnuť som sa však stále nedokázala. Srdce mi bilo šialene rýchlo, do očí sa tlačili zúfale slzy, uši sa márne sústredili na slová zlievajúce sa do neidentifikovateľného šumu. Nech sa stane, čo sa má stať. Nech stratím vedomie, zavriem oči a je po všetkom. Bez bolesti, bez trápenia, rýchlo a ihneď. Na tvár mi dali kyslíkovú masku a do ruky zaviedli kanylu. Bolela, nemám totiž viditeľné žily a lekári mali vždy problém trafiť sa do nich na prvý raz. Cítila som sa zle. Veľmi zle.

Keď som znovu otvorila oči, mala som pocit, že prešlo len niekoľko sekúnd. Bola však noc. Nachádzala som sa

na tom istom mieste, začala rovnako hystericky dýchať, no po pár nádychoch som zistila, že to ide. Už sa nemusím báť, že je v miestnosti málo vzduchu. Jednoducho sa treba nadýchnuť a dýchať. Nosom i ústami, zhlboka či plytko. Nedokážem sa pohnúť ani o centimeter, ale dôležité je, že kyslík mi prechádza cez nos do pľúc, hrudník sa mi zdvíha a klesá v pravidelnom rytme. Nadychujem sa opatrne, s rešpektom, snažiac sa rozpoznať okolitú miestnosť. Keď som sa pokúsila pohnúť, niečo ma zastavilo. Srdce sa mi splašene rozbúchalo, nerozumela som, čo sa deje s mojim telom. Prečo som úplne paralyzovaná a nedokážem zdvihnúť ruku? Čo sa stalo? Kde som a prečo tam som?

„Upokojte sa, preboha!“ prikázal mi dôrazne hlas v tesnej blízkosti.

Od ľaku som sa strhla. Chcela som sa brániť, použiť ruky alebo nohy pred hrozbou prítomného človeka, ale kožené náramky s mäkkou výstelkou držali moje zápästia a členky príliš pevne. Šokovane som na ne hľadela a opäť trhla končatinami. A opäť neúspešne.

„Nepohnete sa, zbytočne vystrájjate.“ Zdvihla som zrak od spútaných rúk k tvári muža v zdravotníckom oblečení. „Dýchajte!“

Som v nemocnici? Nevyzerá ako lekár. Mykala som rukami ešte intenzívnejšie, hoci som len o to intenzívnejšie cítila ich zovretie. Človek v bielom pokrútil hlavou a bez slova mi do kanyly na chrbte ľavej ruky vpichol čiru tekutinu.

V priebehu niekoľkých minút mi odobrala všetku energiu, zase ma uviedla do pokojnej polohy, pričom som iba nemo hľadela do prítmnia miestnosti. Bez starostí, bez myšlienok. Upokojila som sa dokonca natoľko, že som zavrela oči a jednoducho zaspala.

Panický scenár sa zopakoval na druhý deň. Stála pri mne mladá žena, ktorá sa neunúvala upokojovať ma, sedatíva

som dostala okamžite po tom, ako som sa prebrala, snažila lapiť dych a odpútať si ruky aj nohy.

A opakoval sa znova a znova. Stále som bola zatvorená v tej istej izbe, len personál sa menil. Matne som vnímala, čo sa okolo mňa dialo. Ráno, obed, večer, noc. Sestra, lekár, lekárka, mladší, starší, milší aj neprijemnejší. Infúzia, injekcia, lieky aj výživa zásadne do žily.

„ZDRAVÍM VÁS.“ Jedného dňa – netuším, či ráno alebo večer – ku mne prišiel muž, ktorého tvár som ešte nepoznala. „Som doktor Baráth.“

Pomykala som rukami. Automaticky, nie veľmi silno, podvedome som si uvedomovala, že je to márne.

„Cítite sa dobre?“ spýtal sa.

Neodpovedala som. Nikoho nezaujímalo, ako sa cítim, a nebola som si istá, ako mi vlastne je.

„Ležte, pomaličky dýchajte. Otvorím okno, dobre? Nech je tu viac čerstvého vzduchu. Tiež nemám rád pach nemocníc.“ Sledovala som jeho pohyb po miestnosti. Neverila som mu. Správal sa však inak ako ostatní. Nesiahol po injekcii, nepichol mi ďalšie sedatíva. „Dotknem sa vašej ruky,“ povedal uvážlivo. Keď to urobil, strhla som sa. „Ste v poriadku, v bezpečí. Nikto vám neublíži,“ pokračoval a obzeral si opuchnuté miesto, kde som mala stále zapichnutú kanylu. „Dýchate, skvelé. Viem, niekedy je to ťažké. Každý vám vraví, že sa máte upokojiť, akoby to bolo niečo jednoduché. Svoje pocity občas neovládame tak, ako by sme chceli. Máte rýchly pulz.“ Posadil sa na kraj postele, držiac ma za zápästie. „Rád by som tú kanylu vybral, máte ju už pridlho. Rovnako dlho tu i ležíte. Musí to byť otravné a nudné. Ide však o vašu bezpečnosť. No dobre, trochu aj o našu. Ale ja to risknem.“

Rozopol mi pásky so suchým zipsom na členkoch. Cítla

som sa príliš zraniteľná a príliš nahá. Mala som na sebe iba nemocničnú košeľu, ktorá viac odhaľovala než zakrývala. „Teraz sa dotknem vašej nohy,“ povedal, prešiel po nej palcom a obzrel si ju z oboch strán. „Je najvyšší čas zbaviť sa pút aj tejto miestnosti. Fyzicky ste v poriadku, ale na členkoch máte podliatiny, bojovali ste naozaj zo všetkých síl. Poviem sestre, aby vám ich natrela, zvládnete to?“

Zvládnem to? Neodpovedala som. Bola som presvedčená, že moju odpoveď ani neočakával. Nedožadoval sa jej. Netlačil na mňa. Opäť ma chytil za zápästie, aby cítil môj pulz.

„Ste vytrvalá,“ usmial sa uznanlivo. „Máte obrovský strach, však?“ Pozrel sa mi do očí, ale uhla som pohľadom. Rutinne, zo zvyku, nebola som zvyknutá vyhrávať. Opatrne vytiahol ihlu s kanylou. „Bude to dobré,“ poznamenal, „chce to iba čas. Nemusíte sa so mnou rozprávať, chcem len, aby ste porozmýšľali nad otázkami, ktoré vám položím.“

Nadďalej som sa vyhýbala očnému kontaktu. Rešpektoval to, no moje zápästie držal stále tak, aby palcom vnímal rýchlosť môjho tepu. „Viete, kde ste? Ako ste sa sem dostali a čo sa stalo? Viete, aký je dátum? Nemusíte odpovedať dnes ani zajtra, len popremýšľajte. Možno aj vy máte otázky. Môžete sa pýtať kedykoľvek a každého z nás.“ Opatrne ma pustil a pomaly prešiel k oknu. „Viete, že je jar? Konečne svieti slnko. Tak dlho pršalo, že som už ani nedúfal...“

Netušila som, aké ročné obdobie sa skrýva za oknami. A ani mu nevedela odpovedať na otázky. Nemusela som byť génius, aby som zistila, že som v nemocnici. Ale vôbec som nemala potuchy, kto a za akých okolností ma sem priviedol.

A odvážne si dovoľím tvrdiť, že nech mi dajú času, koľko len chčú, nebudem to vedieť nikdy. Hľadela som na le-

károv široký chrbát. Z postele som zároveň videla skutočne modrú slnečnú oblohu.

„Bolo by fajn, ak by ste šli trochu na vzduch. Zatiaľ to však nie je možné. Ale keď sa budete cítiť lepšie, postarám sa o to,“ povedal.

Nerozumela som mu. Pôjdem von? Za odmenu? Žeby som nebola v nemocnici, ale priamo vo väzení? Obzrela som sa okolo seba detailnejšie. Biele steny, sivé linoleum, polohovateľná posteľ s bielou posteľnou bielizňou, stolík s jednou zásuvkou, stojan na infúziu, v rohu malá zatvorená skrinka. Vedľa dverí veľké presklené okno. Žiadni iní pacienti, sestra či lekári. Žiaden nemocničný ruch.

Muž prešiel od okna späť ku mne a znova si sadol na kraj postele. „Uvoľním vám ruky,“ oznámil. Vzápätí oddeľil od seba suché zipsy a zápästia povolili. „Skvelé,“ potichu pochválil moje správanie. Zrazu som ležala na posteli s voľnými rukami aj nohami. Preskočila som pohľadom od lekára k dverám. „Veľmi si vážim, že sa ma nesnažíte napadnúť. Cítim sa výnimočne,“ usmial sa. Rozprával rozumne a pomaly, vďaka čomu som ho dokázala vnímať. Pošúchala som si stuhnuté zápästia. „Nikto vám nechce ublížiť. Ale nemôžeme dopustiť, aby ste si ublížili vy sama. Nechcem do vás pchať sedatíva donekonečna. Nie je to dobré pre organizmus, ale ak nebudete spolupracovať alebo svojím správaním ohrozíte seba či niekoho iného, nemáme inú možnosť, rozumiete?“ Takmer nebadane som prikývla. „To ma naozaj teší. Ostaňte ležať, o chvíľu som späť.“

Zavrel za sebou dvere bez kľučky. Dvere, o ktorých otvorení nerozhodujem ja. Na zápästiach aj členkoch som mala modriny. Tmavé podliatiny od pút, ktoré mi bránili v pohybe. Posadila som sa a natiahla nohy. Stuhnuté svalstvo ma zaboľelo, napriek tomu sa mi uľavilo, že som dokázala zmeniť polohu. Spustila som chodidlá na

studenú podlahu a pomaly vstala. Nohy som mala slabé, nebola som si istá, či sa mi nepodlomia kolená a či sa na nich vôbec udržím. Urobila som neistý krok k oknu. Zachytila som sa širokého parapetu a oprela sa oň oboma rukami.

Premýšľala som, ako dlho som musela byť priviazaná k posteli, keď bolo moje telo takéto slabé. Pozrela som sa cez zamrežované okno. Areál, ktorý sa za ním rozprestieral, som nepoznala. Snažila som sa dovidieť čo najďalej, hľadela na niekoľko budov v okolí, no nič v dosahu som nespoznávala. Kde to, dopekla, som?

Krátkym výletom som si vyčerpala posledné zvyšky síl a keď som sa chcela vrátiť do postele, zradila ma stabilita a skončila som na dlážke. Studenej, páchnucej nemocničnou dezinfekciou, slabá a zúfalá.

Z letargie ma vytrhli až dva páry rúk, ktoré ma chceli zdvihnúť. Držali ma však zlým spôsobom a zovreli ma príliš pevne. V mysli mi okamžite nastal skrat a začala som sa chabo brániť.

„Netreba, zvládnem to, ďakujem za pomoc,“ zastavil lekárošetrovateľa, ktorý sa mi snažil vložiť kopajúce členky do kožených pásov. Prikývol a odišiel. „Som rád, že ste vstali, no všetko má svoj čas. Nechcete sa na niečo spýtať?“ Pokrútila som hlavou. Bála som sa otázok aj odpovedí. Stiahla som si kolená k tvári a objala ich rukami. „Dobre, nemusíte hovoriť nič. Majte však čosi na pamäti. Agresívne správanie sa tu rieši priväzovaním. Kolega slúži až do rána. Príde vás niekoľkokrát skontrolovať, prinesie vám lieky, vodu aj jedlo. Je mojou pravou rukou, nikomu inému by som vás s pokojným svedomím nezveril. Nechcem, aby ste boli na injekciách a infúziách pridlho. Dnes ste urobili veľký pokrok, ale sama vidíte, že ste ešte slabá. Oddychujte. Sily sa vám vrátia. Verím, že to zvládnete. Uvidíme sa zajtra, dobre?“

Lekár čakal na môj súhlas. S odvráteným zrakom som prikývla.

„Dobre,“ povedal spokojne, vstal a potichu odišiel.

Chvíľu mi trvalo, kým som sa upokojila. Tušila som, že v žilách mi nekoluje toľko sedatív, ako naznačoval lekár. Cítila som sa inak, vnímala som priveľa podnetov. Nevedela som vysvetliť svoje správanie ani svoj strach. Schúlila som sa do kľbka, objala prikrývku a snažila sa urobiť si poriadok v hlave. Lenže keď niet čo upratavať, je to ťažšie, než sa zdá. Moje vnútro bolo ako prázdna, tmavá miestnosť bez okien a dverí. Otázka znie, či v nej chcem zotrvať, alebo odísť. Či chcem nájsť, čo je skryté pod podlahou.

Od spánku ma delil už iba krôčik, keď sa otvorili dvere. Podvedome som vystrelila na nohy, no náhly závrät ma donútil oprieť sa o posteľ.

„Pokoje,“ povedal ošetrovateľ, ktorý zastal, keď videl moju reakciu. Doktor neklamal, keď vravel, že príde. Dych sa mi zrýchlil, srdce bilo ako o život a v tej istej sekunde, keď som sa pozrela na otvorené dvere za jeho chrbtom, ich zabuchol. Stáli sme oproti sebe ako zviera a korisť. „Priniesol som ti oblečenie,“ zdvihol ruku s čímisi, čo vyzeralo ako pyžamo. „Posaď sa na posteľ, nohy ťa neudržia, spadneš a ublížiš si.“ Poslúchla som, pretože sa mi skutočne podlamovali a bola otázka sekúnd, kedy ma zradia. „Okej, podídem bližšie, nechcem ti ublížiť,“ zdôraznil a urobil krok vpred. „Podaj mi ruku, musím ti skontrolovať pulz.“ Plytké dýchanie mu zrejme napovedalo, že môj tep nebude práve ukázkový. „Môžem?“ zastal tesne vedľa mňa. Prikývla som a vložila zápästie do nastavenej dlane. Z jeho dotyku som sa rozochvela. Snažila som sa triašku ovládnuť, ale márne. „Idem po lieky a prinesiem ti aj večeru, dobre? Zatiaľ sa prezleč. V tomto ti bude pohodlnejšie.“ Odišiel.

Chvíľu som hľadela na tričko s nohavicami. Napokon

som sa prezliekla, zaväzovacia nemocničná košeľa nebola vôbec pohodlná. V bavlnenom pyžame som sa skutočne cítila lepšie.

Keď sa ošetrovateľ vrátil, sedela som na posteli a hľadela na dvere. Podal mi lieky v malom téglíku a plastový pohár s vodou. Podozrievavo som ich držala v ruke.

„Predpísal ich doktor Baráth, aby si ich nemusela dostávať v infúzii.“ Oprel sa o parapet a s rukami založenými na prsiach sledoval, čo spravím.

Vložila som si lieky do úst a zapila ich. Doteraz som si to neuvedomovala, ale voda prebrala moje suché ústa k životu a zrazu som mala pocit, že potrebujem minimálne niekoľko litrov. Vycedila som z pohárika aj posledné kvapky.

„Zatiaľ ti to musí stačiť,“ vytrhol ma zo zamyslenia ošetrovateľ a rozvalil sa na posteli ako na gauči, oprúc sa o lakte. Automaticky som si pritiahla nohy k sebe. „O chvíľu bude večera, prinesiem ti čaj. Priveľa vody by ti teraz neurobilo dobre. Išla by von,“ upresnil. „A napriek tomu, že som čosi ako zdravotná sestra, nemám rád vracajúcich ľudí, preto by som sa tomu radšej vyhol.“ Tváril sa uvoľnene a nad vecou, ale videla som, že sleduje každý môj nádych alebo náznak pohybu. „Je ti dobre?“ spýtal sa. „Musíme počkať približne desať minút, či sa neobjaví alergia na niektorú zo zložiek lieku. Viem, že nerozprávaš, doktor mi to povedal. Nie som tu na to, aby som to zmenil, ale som tu, ak budeš niečo potrebovať alebo ti nebude dobre. Aj vtedy, keď budeš agresívna, násilná, hysterická alebo ohrozíš seba či niekoho iného. Vieš, keď hovorím iba ja, pripadáam si ako idiot,“ zasmial sa. „Slová nám uľahčujú prácu a tebe by uľahčili liečbu. Ale chápem, niekedy človek jednoducho nemá čo povedať. Stále ti je dobre? Necítiš sa nezvyčajne?“ spýtal sa.

Pokrútila som hlavou. Dobre mi nebolo ani náhodou, no

nečítala som sa inak. Nechcela som rozprávať. Nevedela som racionálne vysvetliť prečo. Niečo vnútri mi zakazovalo vydať čo i len hlások.

„Máš strach?“ opýtal sa ošetrovateľ s vážnou tvárou. Uhla som očami a zadívala sa na prsty na nohách. „Viem, že áno, ale si v dobrých rukách, doktor Baráth patrí k najlepším vo svojom odbore. Si tu v bezpečí. Chápem, nie je to ľahké, ale vidíš, robíš pokroky. Včera si ešte musela byť priviazaná a dnes si sa už nikomu nepokúsila vyškriabať oči. Vôbec nie si stratený prípad.“ Spokojne sa usmial a vstal. „Som hneď vedľa. Oddychuj.“

Ostala som sama. Bez pohybu som sedela na posteli a premýšľala, ako som sa sem dostala, kto ma priviezol, ako dlho tu som a čo sa vlastne stalo.

VEČER VOŠIEL DO MOJEJ IZBY CHLAP. Starší, statný, vysoký, nesympatický a hrozivý. „Večera,“ povedal nezáživne. Narušil mi osobný priestor už len tým, že otvoril dvere a prekročil prah. Keď ku mne pristúpil, spanikárila som. Netušila som, či sa ma chce dotknúť, priviazať ma alebo zabiť. Prebudil sa vo mne všetok iracionálny strach, z hrdla sa mi vydral neprirodzený zvuk. Vyrasila som mu z ruky hrnček, čaj sa vylial sčasti na mňa a sčasti na posteľ. Keď sa ma snažil znehybniť profesionálnym chmatom, pohrýzla som ho. Silno, cítila som, ako zuby prešli jeho pokožkou. Zreval od bolesti a uchopenie povolilo. Využila som to a rozbehla sa k dverám, ale po dvoch krokoch ma nohy znovu zradili a letela som k zemi. Preplazila som sa k prahu a niekoľkokrát stihla zatrieskať na dvere, kým som obe ruky nemala za chrbtom, na nohách mi nesedelo minimálne sto kilogramov živej váhy a tvár nemala pritisnutú k dlážke. Neprestávala som sa pokúšať vymaniť zo zovretia, praskali mi všetky kosti a bolel ma každý pohyb. Až sa

dvere zrazu otvorili a už nikto so mnou nejednal v rukavičkách. Ihla mi bolestivo prepichla kožu a čakalo sa, kým obsah striekačky začne účinkovať.

„Vykĺbila si rameno,“ šepol ktosi.

„Panebože,“ vzdychol druhý hlas. Chvíľu som sa ich snažila identifikovať, no vďaka sedatívam mi to bolo čoskoro ukradnuté. Dostala som ešte jednu dávku istoty a kým sa zo mňa nestala handrová bábika, čakali v izbe so mnou. V neprirodzenej polohe som ležala na posteli, príväzovanie nebolo nutné, už som nevykazovala známky ani najmenšej agresie alebo sily.

Zbehlo sa u mňa viacero lekárov a ošetrovateľov. Zabili ma do veľkej deky, posadili na vozík a odviezli do sanitky, ktorá ma spolu s dvoma ošetrovateľmi odviezla do nemocnice. V preplnenej čakárni sa vytvoril koridor a na ordinácii sa okamžite otvorili dvere. Čas som vnímala skreslene, pamätám si iba, ako mi vyšla jediná slza pri obrovskej bolesti v ramene. Nekričala som, nebránila sa. Nevládala som. Od bolesti som si nedokázala uľaviť ani krikom. Rameno mi po napravení spevnili špeciálnou bandážou, posadili ma na vozík a odviezli späť do mojej izby. Zase ma napichli na infúzie a trvalo niekoľko dní, kým som opäť začala vnímať okolie.

DOKTOR BARÁTH, ktorý si so mnou nevedel dať rady napriek tomu, že patril k tým najlepším, otvoril dvere so svojou menovkou a nápisom *prednosta* a počkal, kým vojdem dnu. Nešlo o klasickú ordináciu, vyzerala skôr ako kancelária realitného makléra alebo finančného poradcu.

„Sadnite si.“ Uložila som sa do kresla oproti nemu. Z niekoľkých zdravotných kariet položených na stole vybral zložku s mojím menom. „Prvým krokom po vašom prijatí bolo stabilizovať vás, čo sa nám, našťastie, podarilo,“ začal,

blúdiac zrakom po papieroch v karte. „Viete, kde ste?“ pozrel na mňa. Prikývla som. „Kde?“

„Na psychiatrii,“ povedala som potichu, vlastný hlas mi pripadal cudzo. Po dvoch slovách mi vyschlo v ústach. Začala som prerývane dýchať, srdce mi bilo rýchlejšie.

„Áno,“ prikývol lekár vážne. „Viete, prečo ste tu?“

„Nie,“ odvetila som úprimne. Guča v krku mi rástla. „Neveríte mi, však?“

„Prečo by som vám nemal veriť?“ zdvihol oči od papierov.

„Neviem,“ mykla som plecami. „Prečo som teda tu?“

Doktor Baráth vstal a naliel mi do pohára vodu. Vypila som ju na pár dúškov. Znova naplnil pohár a položil ho pred mňa na stôl. „Viete, toto nie je väzenie, nechcem, aby ste sa upínali na myšlienku, že ste tu za trest. Potrebujete pomoc. Vaše správanie nás znepokojuje a musíme prísť na to, čo ho spúšťa.“ Snažila som sa počúvať, čo hovorí, ale všetko v miestnosti ma rozptyľovalo, zachytávala som každé piate slovo. Obzerala som si obrazy na stene, hrnček s kávou... pozastavovala som sa nad tým, či ju pije silnú, alebo mu stačí taký malý hrnček.

„Nechcete mi o sebe niečo povedať?“ vytrhol ma lekár zo zamyslenia, z jeho tónu som usúdila, že otázku musel zopakovať niekoľkokrát.

„Čo chcete vedieť?“

„Len to, čo chcete povedať.“

Nechcela som mu povedať nič. Nemala som čo povedať. Sedela som v rovnakom kresle ako on, a predsa bola medzi nami obrovská priepasť. „Čo sa stalo? Prečo som tu? A prečo mi je stále tak zle?“ opýtala som sa, ignorujúc jeho výzvu.

„Dohodnime sa, že najprv sa budem pýtať ja. Potom vám odpoviem na vaše otázky. Môže byť?“ Prikývla som. „Skvelé. Začnime pekne od začiatku.“ Pohodlnejšie sa usa-

dil, zavrel môj spis a pero, ktoré dosiaľ držal v ruke, položil vedľa neho. Venoval mi celú svoju pozornosť. „Bývate v hlavnom meste?“

„Áno.“ Stále som sa cítila zvláštne, ale bola som rada, že mi kladie otázky, čo si nevyžadujú zložité odpovede.

„Vo vašich záznamoch som však videl, že ste sa narodili inde.“ Mal pravdu. Bola som hrdá na to, že pochádzam z iného mesta.

„Bývate tu dlho?“

„Od detstva.“ Pamätala som si, ako sme sa sťahovali. Tešila som sa, rodičia ma presvedčili, že všetko v novom, veľkom meste bude lepšie. Skvelé na tom však nebolo vôbec nič. Od mesta, kde sme bývali, bola metropola ďaleko a starých priateľov som vídala len cez prázdniny, neskôr raz do roka a potom už vôbec. Z najlepších kamarátov sa stali známimi a z neznámych v novom meste sa postupne stali noví priatelia. A tí starí zabudli. Štvalo ma to. Pretože ja som nezabudla. Ani som nechcela zabudnúť.

„Koľko ste mali rokov, keď ste sa presťahovali?“

„Desať.“

„Asi to nebolo jednoduché.“

„Prečo?“

„Nové prostredie, škola, ľudia. Takéto zmeny dokážu s dieťaťom zamávať.“

„Áno, asi áno.“

„Čo vaši rodičia?“

„Čo s nimi?“

„Ako znášali tú zmenu?“

„Neviem,“ mykla som plecami. Nikdy som sa nad tým nezamýšľala.

„Nikdy ste sa o tom nerozprávali?“

„Nie,“ hľadela som do zeme. Nechcela som hovoriť o rodičoch. Nebola som na to zvyknutá. Bola som ako mama. Čo sa deje doma, to doma ostáva. Tento systém mi vštepovala

odmalička. V očiach susedov sme boli odjakživa svorná, dokonalá rodina.

„Máte súrodencov?“

„Nie.“

„Čo vaša mama? Ako vnímala sťahovanie?“

„Asi lepšie než ja.“

„Prečo si to myslíte?“

„Viem to.“ Mama bola nadšená z otcovho kariérneho rastu a nedokázala sa prestať chvastať, že budeme bývať v luxusnej štvrti veľkomesta.

„Na aké obdobie so svojou rodinou spomínate najradšej?“

Ani jedno obdobie strávené s príbuznými som nepovažovala za výnimočné. Naša rodina fungovala ako štandard predpísaný normami spoločnosti. Nič mimo neho pre nás neexistovalo.

„Vnímate ma?“ spýtal sa doktor Baráth, kým som hľadala v myšlienkach odpoveď na jeho otázku.

„Áno, len neviem odpovedať.“

„Nevadí,“ usmial sa. „Väčšina detí má o niečo lepší vzťah s jedným z rodičov. Kto je to vo vašom prípade?“

„Neviem,“ odvetila som opäť pravdivo.

„Dobre, teraz sa môžete pýtať vy.“

Uľavilo sa mi. Nerada som sa rozprávala o rodine s cudzími ľuďmi. „Čo sa mi stalo?“ Vypila som ďalší pohár vody.

„Priniesli vás vo veľmi vážnom stave. Na to, čo sa stalo, sa stále snažíme prísť. Týždeň ste ležali na jednotke intenzívnej starostlivosti, odkiaľ vás priviedli k nám. Správali ste sa nadmieru agresívne, vykazovali známky sociopatie a iných porúch osobnosti, navyše ste prešli depresívnymi epizódami. Bez silných sedatív by ste upadli do delíria a ohrozili samu seba. Trvalo nám takmer tri týždne dostať vás do stavu, v akom ste teraz. Stále však máte prívysoký

tlak spôsobený psychickými výkyvmi, ostatné testy sú už v poriadku.“

Nerozumela som, čo hovorí. Povedal toho veľa, nebola som schopná vnímať obsah všetkého, čo mu vyšlo z úst. A tak som sa zmietala medzi sociopatiou, depresiou a troma týždňami, ktoré som tu. Mimovoľne som sa zachvela.

„Každý deň zapracujeme na tom, aby vám bolo lepšie. Spolupracujete, to je základ úspechu.“

Zakrútila sa mi hlava. Pľúca úzkostlivo bojovali s nedostatkom kyslíka, akási neviditeľná sila mi zvierala krk, sadala na hrud', stmievalo sa mi pred očami a niekde v pozadí lekár kričal čiesi meno. Zrazu upadám do ticha, tmy a pokoja.

„No výborne, na chvíľu ste nám naozaj nahnali strach.“ Už som nebola v Baráthovej ordinácii, ale ani vo svojej izbe. Keď ku mne podišla sestra s tlakomerom, trhla som rukou, no zastavilo ju už známe spútanie. Vystrašene som sa pozrela na lekára. „Vnímate ma?“ Prikývla som. „Sestra vám zmeria tlak. Som pri vás a na všetko dozerám, nebojte sa,“ hovoril pevným a zároveň pokojným tónom, kým som predychávala závrat, čo rozkrútil celú miestnosť. „Stratili ste vedomie, priveľmi ste sa rozrušili. Previezli sme vás na izbu sestier a pripútali k lôžku len z preventívnych dôvodov, aby ste si neublížili. Nemusíte sa ničoho báť. Martin vám pichne injekciu, aby vám bolo lepšie.“ Kývol ošetrovateľovi, ktorý bol včera u mňa v izbe. S ľútostivým výrazom mi pretrel ruku dezinfekciou a vzápätí som pocítila ostré pichnutie. „Hotovo,“ usmial sa Martin. „Bude dobre.“

Traja ľudia museli spútať sotva päťdesiatkilovú ženu, ktorá pravdepodobne opäť prejavovala známky všetkých tých nezapamätateľných diagnóz. Hanbila som sa. Veľmi. Všetci sa správali profesionálne, zatiaľ čo ja som vykazovala znaky typického pacienta psychiatrického oddelenia.

Toto nemôže byť skutočné! Kde je moje drzé, ironické ja, plné sarkastických poznámok, ktoré by bez problémov všetkých poslalo kadeľahšie a odišlo na reverz? Namiesto toho trčím v miestnosti, ktorá nemá na dverách zvnútra kľučku, a moje správanie sledujú spoza preskleného okna. Som ako opička v zoo. Starajú sa o mňa, robia všetko pre moje pohodlie, ale môžem vrieskať na celý opičí pavilón a nič sa tým nezmení. Nie som schopná triezvo uvažovať, nie som schopná plynulého rozhovoru ani samostatného fungovania. Pri každej činnosti pri mne niekto stojí. Áno, myslím tým úplne každú činnosť, aj malú a veľkú potrebu. Ak mi chcú dopriať súkromie, kontrolujú ma cez sklo. Pretože bezpečnostných opatrení nie je pri pacientoch, ako som ja, nikdy dosť.

„RÁNEČKO!“ ZAKLOPAL MARTIN na dvere z vnútornej strany.

Strhla som sa z ľahkého spánku. „Je obed,“ podotkla som podráždene.

„Viem, ale spala si, akoby bola polnoc. Ideme von,“ posadil sa bez okolkov na kraj postele. Martin sršal zvláštnym druhom energie, závidela som mu jeho entuziazmus. „No tak, nebuď prehnane nadšená,“ potľapkal ma po kolene. „Sedenie, ktoré si mala mať s Baráthom, si si tým kolap som skrátila, dokonca si spala dlhšie ako väčšina pacientov, je najvyšší čas ísť na čerstvý vzduch.“ Vstal a čakal, že vstanem aj ja, no naďalej som ostávala bez pohybu. „Čo je?“ spýtal sa, keď som nekonala podľa jeho predstáv.

„Nechcem ísť von,“ priznala som.

„Prečo?“

„Čo ja viem?“

„Tu je rozumnejšie pomenovať veci pravými menami.“

„Neviem to pomenovať. Nechcem ísť von. Chcem ostať

tu.“ Vnímala som to tak. Aj keď okolie to považovalo skôr za vzdor.

„Cítiš úzkosť?“

Úzkosť? Prekvapene som sa na neho pozrela. Môj stav definoval naozaj presne. Nikdy som sa takto necítila. Nikdy som nemala potrebu od všetkého sa izolovať.

„Nerozumiem sama sebe,“ povedala som potichu.

„Ako to myslíš?“

„Nedokážem kontrolovať svoje správanie. Nikdy sa mi to nestalo.“

„Každý občas nemá svoj deň.“

„Ale nie každého preto zatvárajú na psychiatriu.“

„Iba tých, ktorým sa to trošku vymkne spod kontroly,“ usmial sa. „No tak, pod,“ stiahol zo mňa nemocničnú prikrývku. „Pozri,“ oprel sa oboma rukami o čelo posteľe, „skôr či neskôr aj tak vyjdeš. Prečo to neurobiť hneď teraz? Nič ti nehrozí.“

Neochotne som vstala. Otvorené priestory psychiatrie tentoraz už neboli prázdne. Presúvali sa po nich iní pacienti, personál, lekári i ošetrovatelia. Priveľa ľudí. Kráčala som vedľa Martina, sťažka dýchala, na čele mi vyskočili kropaje potu. Každý krok trval celú večnosť. Vnímala som na sebe pohľady ostatných. Nemocničný personál kontroloval desivo vyzerajúcich pacientov. Z očí im šiel chlad a čisté šialenstvo. Vydávali zvláštne zvuky, neprirodzene sa pohybovali a nikto netušil, čo od nich čakať. Keď sme sa blížili k zamknutým dverám, otvorili sa skôr, než Martin priložil k čítačke kartu. Prešla nimi žena približne v mojom veku v sprievode ošetrovateľky.

„Ahojte,“ prihovoril sa im milo.

„Ahoj, Maľko, ako?“ nadhodila žena v zdravotníckej rovnošate.

„Fajn, ideme prvýkrát von,“ odpovedal a podržal ošetrovateľke dvere.

„Kto je to?“

Mladá žena v tej chvíli zastala tesne predou mnou a zahľadela sa mi do očí. Sekunda trvala minútu, ja som cúvla, ona sa priblížila. Ako v spomalenom filme som zdvihla ruku, ona obe. A zrazu sa život zrýchlil, Martin sa postavil medzi nás a ošetrovateľka ju chvatne odsunula bokom. Žena začala jačať. Vysokým tónom, ktorý sa mi zarýval hlboko do mozgu a odtiaľ do každého póru v tele. Cúvala som, kým ma nezastavila stena. Zakryla som si uši, ale škrekot neustával. Silno som zažmúrila oči a čakala, kým to všetko prejde.

„Je preč, už je preč, nič sa nedeje,“ prihovárал sa mi Martin.

Hojdala som sa ako skutočný šialenec. Neuvedomovala som si to, no pomáhalo mi to uzavrieť sa vo vlastnej ulite. Martin sa ma nedotýkal. Čakal, kým otvorím oči a začnem vnímať jeho hlas. Už ma ako pacientku poznal. Obzrela som sa okolo seba. Chodba bola prázdna.

„Môžeme ísť?“

Myslela som si, že sa budem môcť vrátiť do izby. Mala som chuť ujsť mu. Ale iste je prezieravejší a rýchlejší než ja.

„Pod', pomôžem ti.“ Chytil ma za predlaktie. Vstala som. Zišli sme schodiskom o dve poschodia nižšie, pohľadom som prebodávala špičky nôh. Pomohlo to. Netušila som, či na mňa niekto zíza ani či je niekto v našej blízkosti. Len sem-tam som počula hlasy alebo kroky. Posledné dvere neboli zamknuté. Martin ich otvoril a ocitli sme sa vonku.

„Náš park,“ povedal. „Ak je vhodné počasie, chodievame sem denne. Je dosť veľký, aj keby sa tu stretli všetky tri oddelenia, všetci by mali dosť priestoru. Človek si nepripadá ako v sardinkárni.“ Prikývla som, ale nemala vôľu odlepiť zrak od svojich špičiek. „Pod', prejdeme sa.“ Neodporovala som. Kráčali sme úzkymi chodníkmi okolo budovy, míňali lavičky, záhony s kvetmi a vysoké múry ob-